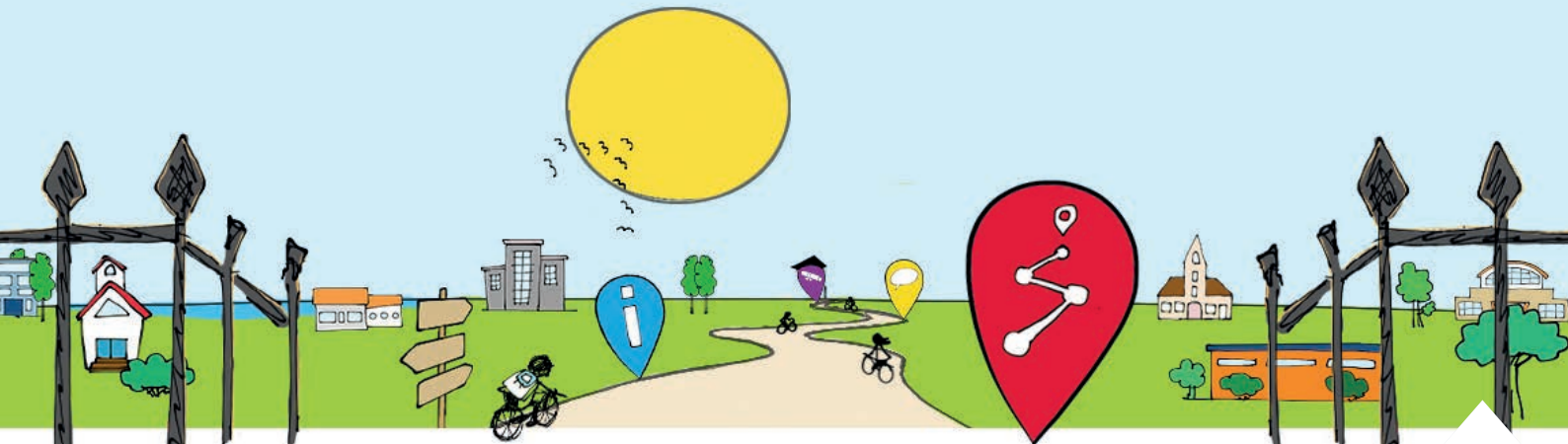

Wegwijzer arbeidsmarktvoorbereiding en loopbaanoriëntatie

2020-2021

Universiteit
Leiden

Bij ons leer je de wereld kennen

Wegwijzer arbeidsmarktvoorbereiding en loopbaanoriëntatie

2020-2021

Instituut Pedagogische Wetenschappen
Faculteit der Sociale Wetenschappen
Universiteit Leiden

Leiden, september 2020

Miranda Lutz

Masterspecialisaties: Orthopedagogiek en Applied Neuroscience in Human Development

Ik heb in Leiden twee masterspecialisaties afgerond: *Orthopedagogiek* en *Applied Neuroscience in Human Development*. Ik wist dat ik niet de klinische of praktijkkant op wilde. Tijdens mijn Masteropleiding heb ik veel ervaring opgedaan met het uitvoeren van verschillende onderzoekstaken, zoals EEG-experimenten (meten van hersenactiviteit) bij baby's, het leren analyseren van complexe MRI-data, en leren schrijven over wat je met de gegevens kan doen.

Tijdens mijn stages en masterscripties heb ik bij verschillende onderzoeken meegelopen, waarin je ook veel rollen en verantwoordelijkheden krijgt. Dat was zeer leerzaam en vooral leuk!

Ik ben na mijn studie aangenomen als onderzoeksmedewerker bij het Instituut Psychologie in Leiden om verschillende promovendi te ondersteunen in hun projecten over het placebo-effect. Ondanks dat ik geen achtergrondkennis had over gezondheids- en medische psychologie, heb ik daar veel kunnen betekenen. Zo regelde ik allerlei praktische zaken rondom de studies en testte ik deelnemers. Het contact met deelnemers blijft altijd leuk!

Binnenkort start ik met een promotie-onderzoek aan de Erasmus Universiteit, waar ik ga onderzoeken wat er in de hersenen van kinderen en jeugdige delinquenten gebeurt bij sociale stress. Ik kijk uit naar het ontwerpen van mijn eigen experimenten en naar het lesgeven op de universiteit. Ik zou graag studenten willen enthousiasmeren voor het onderzoek!

Tip

Wat ik graag aan studenten wil aanraden is dat je vooral vakken en onderwerpen voor je stage en scriptie moet kiezen die je écht leuk en interessant lijken. Zo ben je beter in wat je doet en heb je altijd de motivatie om alles goed af te maken tijdens je studie!

Inleiding

Als student houd je je bezig met vragen als: Waar kan ik straks gaan werken? Wat voor soort functies bestaan er binnen het pedagogische werkveld? Welke banen passen bij mij? Wat zijn mijn kansen op de arbeidsmarkt? Hoe ontwikkel ik de competenties die nodig zijn?

Deze *Wegwijzer arbeidsmarktvoorbereiding en loopbaanoriëntatie* biedt informatie over de arbeidsmarkt voor afgestudeerde pedagogen en geeft een overzicht van hoe jij je tijdens de Bacheloropleiding *Pedagogische Wetenschappen* en de Masteropleiding *Education and Child Studies* voorbereidt op deelname aan de arbeidsmarkt. In het eerste hoofdstuk wordt beschreven in welke werkvelden afgestudeerde pedagogen over het algemeen terecht komen.

In Hoofdstuk 2 komen de soort werkzaamheden aanbod die pedagogen verrichten. In Hoofdstuk 3 staat beschreven wat je moet weten en kunnen om de werkzaamheden van pedagogen goed te kunnen uitvoeren. Hoofdstuk 4 biedt inzicht in hoe je tijdens je studie systematisch wordt voorbereid op de beroepspraktijk. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de activiteiten op het gebied van arbeidsmarktvoorbereiding die binnen en buiten de opleiding worden aangeboden. Tot slot wordt in Hoofdstuk 6 ingegaan op het arbeidsmarktperspectief van Leidse pedagogen en een overzicht gegeven van instellingen en functies waarin onze afgestudeerden zoal terecht zijn gekomen.

Ghislaine le Large

Masterspecialisatie: Onderwijswetenschappen

Als onderwijsadviseur bij een brede vakschool (vmbo, mbo en hbo) ben ik werkzaam in verschillende vormen van onderwijs. Bij deze verschillende opleidingen behoren verschillende wettelijke kaders, waaraan de opleidingen zich moeten houden om de kwaliteit van het onderwijs te borgen. Hier houd ik mij onder andere mee bezig, bijvoorbeeld met de kwaliteit van examens (wordt er terecht een diploma afgegeven?). Een ander onderwerp is: hoe kunnen we zorgen dat onze studenten gemotiveerd blijven, ook na hun studie. Een leven lang leren is hier een

belangrijk onderwerp, dat zowel voor onze studenten als voor docenten van toepassing is. Hierin verandert de rol van de docent geleidelijk aan naar die van coach.

Tijdens mijn masterspecialisatie Onderwijswetenschappen heb ik veel geleerd over krachtige leeromgevingen. Hoe ziet zo'n leeromgeving eruit waarin de student optimaal gemotiveerd is en uitgedaagd blijft? Er zijn verschillende aspecten die hieraan zijn verbonden, dit maakt het proces ook complex. Wat werkt voor student A, werkt niet voor student B. Dit kwam tijdens mijn studie ook sterk naar voren bij neurobiologie. Elk stel hersenen werkt weer anders. Daarnaast gaat een kind door verschillende ontwikkelingsfasen, wat weer invloed heeft op het verwerken van informatie en het aanleren van nieuwe dingen. Doordat elk kind weer anders reageert op leerstof, staat differentiëren centraal. Onze docenten zijn voortdurend op zoek naar de beste manier om in hun klas te differentiëren.

Tip

Wat ik heb gemist tijdens mijn masteropleiding is dat er geen aandacht werd besteed aan de politieke context. Wat zijn de schoolsystemen in Nederland, hoe zijn ze tot stand gekomen en binnen welke wetten bewegen ze zich? Mijn stage indertijd bij de Onderwijsraad heeft mij hierin meer inzicht gegeven. Mijn tip voor studenten is dan ook: bekijk goed wat je nog mist tijdens de opleiding en verdiep je hierin tijdens je scriptie of stage.

1. Waar komen afgestudeerde pedagogen terecht?

Studenten vinden het soms lastig om zich een voorstelling te maken van de beroepspraktijk van afgestudeerde pedagogen. Daarom is het eerste hoofdstuk van deze Wegwijzer gewijd aan de arbeidsmarkt voor pedagogen. In welke functies komen afgestudeerden terecht; wat voor soort werkzaamheden verrichten ze daar? En wat moet je kunnen en weten om die taken goed te kunnen uitvoeren?

De studie Pedagogische Wetenschappen leidt op voor beroepen in de volgende sectoren:

- ▷ **Onderwijs:** waar pedagogen ondersteuning, diagnostiek en eventueel behandeling bieden aan leerlingen (en ouders), hulp bieden aan docenten bij de ondersteuning van leerlingen en bijdragen aan deskundigheidsbevordering en beleid rondom de ondersteuning van leerlingen (met extra ondersteuningsbehoefte);
- ▷ **Jeugdzorg:** waar pedagogen advies, begeleiding en behandeling bieden aan kinderen, jongeren en ouders en advies bieden aan collega-professionals, in een sociaal wijkteam, jeugdteam of centrum voor jeugd en gezin;
- ▷ **Langdurige zorg:** begeleiding en behandeling voor mensen die langere tijd zorg nodig hebben zoals chronisch zieken, gehandicapten en mensen met langdurige psychische problemen zoals in thuiszorginstellingen, geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg;
- ▷ **Jeugd-GGZ** (geestelijke gezondheidszorg) waar pedagogen hulp bieden aan kinderen en jongeren met psychische aandoeningen, bij instellingen voor kinderen jeugdpsychiatrie en bij jeugdafdelingen van GGZ-instellingen.

- ▷ **Sociaal-wetenschappelijk onderzoek** bij universiteiten, onderzoeksinstituten, bedrijven, gemeenten of andere organisaties.
- ▷ **Overige functies:** veel pedagogen zijn werkzaam in functies op het gebied van opvoedingsondersteuning, adoptie-organisaties, kinderopvang en als onderwijskundigen (ontwikkelen van en adviseren over onderwijsmethoden en -didactiek).

De Bacheloropleiding biedt een uitstekende basis om door te kunnen stromen naar een Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen of naar een andere (gerelateerde) Masteropleiding. Tevens leidt de Bacheloropleiding op voor functies op de arbeidsmarkt, waarvoor een algemene academische basisvorming binnen de sociale- en gedragswetenschappen voldoende is, zoals onderzoeksassistent, remedial teacher, junior beleidsmedewerker, pedagogisch medewerker of adviseur, gezinscoach, begeleider of trainer en beleidsadviseur jeugd- en onderwijsbeleid, bij onderwijsinstellingen, pedagogische centra, jeugdreclassering, (medische) kinderdagverblijven, media, universiteiten, overheid en onderzoeksbureaus.

Bachelors hebben (in tegenstelling tot Masters) geen bevoegdheid om zelfstandig diagnostisch onderzoek te verrichten en behandelplannen op te stellen en uit te voeren, om post-master opleidingen te volgen of voor een carrière in de wetenschap na het behalen van een doctorsgraad. Het overgrote deel van de Bachelors volgt aansluitend een Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen. Een klein deel treedt direct na de Bacheloropleiding toe tot de arbeidsmarkt.

Een belangrijk onderscheid op de arbeidsmarkt voor afgestudeerde Masters is dat tussen *cliëntgebonden functies* in de zorg en hulpverlening (waarin de nadruk ligt op diagnostiek en behandeling van cliënten) en *niet-cliëntgebonden functies* (functies op het gebied van preventie, voorlichting, advisering, onderwijs, beleid, organisatie/management of een combinatie daarvan). Voor beide soorten functies is een zogenaamde *beroepsregistratie* vereist. Het systeem van beroepsregistraties is in het leven geroepen om de kwaliteit van het werk van pedagogen en onderwijskundigen te bewaken en bevorderen. Op de website van de *Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO)* (www.nvo.nl) vind je daarover meer informatie.

De NVO kent twee soorten beroepsregistraties: *Basis Orthopedagoog* (voor cliëntgebonden functies) en *Basis Pedagoog* (voor niet-cliëntgebonden functies). Om aan de eisen van beide soorten beroepsregistraties te kunnen voldoen moeten je Bachelor- en Masteropleiding de juiste combinatie van vakken bevatten. Wie in Leiden de Bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen en de Masteropleiding Education and Child Studies volgt voldoet altijd aan de eisen van één van beide NVO-registraties. Dat betekent dat je tijdens de Bacheloropleiding al na moet denken over de vraag of je een cliëntgebonden baan wilt gaan uitoefenen of een niet-cliëntgebonden baan. Die keuze bepaalt namelijk de keuze van je Bachelor- en Masterspecialisatie.

2. Welk soort werkzaamheden verrichten pedagogen?

Afgestudeerden van de academische opleiding Pedagogische Wetenschappen houden zich voornamelijk bezig met het voorkómen en oplossen van vragen en problemen die zich in de ontwikkeling van kinderen en jongeren voordoen. Ze analyseren het probleem, ontwikkelen een plan om het probleem te voorkomen of op te lossen, organiseren de uitvoering van dat plan, evalueren de voortgang en de effecten van het plan en stellen het zo nodig bij. Een uitzondering vormen afgestudeerden die les geven; zij zijn vooral bezig met kennisoverdracht. De problemen en vraagstukken waarmee pedagogen zich bezig houden kunnen op verschillende niveaus liggen: dat van individuele kinderen en gezinnen, van organisaties, scholen of instellingen of op een breder maatschappelijk terrein.

Een groot deel van de afgestudeerde academische pedagogen houdt zich bezig met problemen en vraagstukken op individueel niveau en werkt in cliëntgebonden functies, vaak dus in de functie van orthopedagoog. De taken liggen in dit soort banen vooral op terrein van diagnostiek, (coördinatie van) behandeling en begeleiding. De hulpverlening kan zich afspelen in het gezin, maar ook binnen een instelling. In dat laatste geval kunnen bij de behandeling, behalve het kind en de ouders, ook leerkrachten of groepsbegeleiders betrokken zijn, die vaak de feitelijke behandeling uitvoeren. De orthopedagoog begeleidt deze (professionele) opvoeders en heeft een meer coördinerende rol. Wat een orthopedagoog precies doet kan per functie verschillen. In sommige functies komt het hele traject van diagnostiek tot aan behandeling en begeleiding aan de orde; andere functies zijn specifiek gericht op diagnostiek of juist op de coördinatie van een behandelings- of begeleidingstraject.

Een ander deel van de afgestudeerden komt in functies die meer op (praktijk-)onderzoek en beleid gericht zijn. Pedagogische Wetenschappen is een heel breed vakgebied en er zijn dan ook veel verschillende werkzaamheden die pedagogen verrichten. Om een aantal voorbeelden te noemen:

- ▷ het ontwikkelen van onderwijsmethoden, onderwijsprogramma's, diagnostische materialen en tests, preventieprogramma's, behandelingsprotocollen en -technieken;
- ▷ het bedenken van oplossingen (beleid) voor diverse maatschappelijke problemen, bijvoorbeeld voorkomen van of omgaan met radicalisering, kindermishandeling, jeugdcriminaliteit, pestgedrag;
- ▷ het bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de zorg in de hulpverlening of het onderwijs op scholen (kwaliteitszorg);
- ▷ onderzoek doen, de resultaten daarvan vertalen naar de praktijk en toegankelijk maken voor specifieke doelgroepen, soms ook het werven van fondsen voor onderzoek;
- ▷ managen en leidinggeven in organisaties voor kinderopvang, opvoedingsondersteuning, jeugdzorg, adoptie- en pleegzorg, onderwijs.

Een relatief kleine groep afgestudeerden gaat aan de slag in het mbo, hbo of op de universiteit met als voornaamste taak het verzorgen van onderwijs.

Voor een loopbaan als wetenschappelijk onderzoeker dien je een promotietraject te doorlopen in Nederland of het buitenland. Kortweg houdt dit in dat je in drie of vier jaar onderzoek doet en daarover een proefschrift schrijft, dat je

vervolgens verdedigt voor een commissie van hoogleraren. Hierna ben je dan gepromoveerd tot doctor. In Nederland is het gangbaar dat promovendi in dienst treden van de universiteit of een ander onderzoeksinstituut. Uit onderzoek van het Rathenau Instituut (2014) blijkt dat 20 procent van de gepromoveerden uiteindelijk aan de universiteit blijft werken. 80 procent vindt dus een baan buiten de academische wereld.

Bij de meeste functies geldt dat het accent ligt op één van de hierboven besproken taakgebieden: hulpverlening, onderzoek en beleid of onderwijs geven. Bijna altijd komen er daarnaast ook taken uit de andere gebieden in de functie voor. Zo zal iemand die les geeft op het hbo of op de universiteit doorgaans ook onderzoek doen.

Een orthopedagoog in de jeugdzorg of in een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking is bezig met het coördineren van de begeleiding maar kan daarnaast ook bijdragen aan deskundigheidsbevordering van bijvoorbeeld gezinsvoogden of groepsbegeleiders of ontwikkelt een protocol voor een specifieke problematiek. Een onderwijskundige die vooral bezig is met het ontwikkelen van een onderwijsprogramma op een mbo kan daarnaast ook het begeleiden van leerkrachten in zijn takenpakket hebben. Als je wat meer ervaring hebt opgedaan in je functie kun je gaan bijdragen aan de professionalisering van beginnende medewerkers en ga je soms ook een grotere rol spelen in het beleid en de kwaliteitszorg van je instelling.

3. Wat moet je kunnen om de werkzaamheden van pedagogen goed te kunnen uitvoeren?

Academisch opgeleide pedagogen werken over het algemeen aan problemen, waarvoor geen standaardoplossing voorhanden is. Je zult vaak met gebruikmaking van al je pedagogische kennis, vaardigheden en creativiteit naar maatwerk-oplossingen zoeken.

Voor alle functies geldt dan ook dat er analytische en andere academische vaardigheden nodig zijn om deze goed te kunnen uitvoeren. Dat geldt voor beleidsfuncties, functies in een onderzoekssetting, maar ook voor banen in het onderwijs en de hulpverlening. Je moet vraagstukken op een wetenschappelijke manier kunnen doorgronden en daarvoor heb je een analytische denkwijze en onderzoeksvaardigheden nodig. Daarnaast heb je ook communicatievaardigheden nodig. Je moet kennis en onderzoeksresultaten kunnen overdragen en presenteren aan andere betrokkenen zoals ouders, leerkrachten, groepsleiding of collega's en andere professionals. Ook academisch schrijven is in dat kader van belang. Verder moet je de vaardigheid hebben om kennis en inzicht uit je vakgebied toe te passen in praktijksituaties. Die kennis ontwikkelt zich, er zijn steeds nieuwe inzichten. Aan jou de taak om deze in je beroepspraktijk op een adequate en effectieve manier te gebruiken.

Algemene academische vaardigheden zijn erg belangrijk om je werk als pedagoog goed te kunnen verrichten. Voor de meeste functies heb je natuurlijk ook inhoudelijke kennis nodig. Zo zal iemand die een onderwijsmethode ontwikkelt behoefte hebben aan kennis over leer- en onderwijsprocessen en iemand die in de hulpverlening

werkt heeft kennis nodig over diagnostische- en behandelingsmodellen en de verschillende soorten problemen die aan de orde kunnen zijn. Een directeur van een kinderdagverblijf zal onder andere kennis nodig hebben van verschillende opvoedingsstijlen en interculturele aspecten van opvoeding. Welke kennis het meest relevant is hangt af van de specifieke setting. Tijdens je opleiding krijg je een brede basis aan kennis mee, die je in staat stelt de ontwikkelingen in je eigen vakgebied te volgen en te gebruiken.

De studie Pedagogische Wetenschappen bereidt je voor op een grote diversiteit aan functies op academisch niveau rond de thema's ontwikkeling, opvoeding en leren. Hoe dat gebeurt wordt in het volgende hoofdstuk toegelicht.

Ilse Kraaijenbrink

Masterspecialisatie: Orthopedagogiek

Ik werk als orthopedagoog bij een landelijke zorgorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking. Binnen die organisatie ben ik verbonden aan verschillende locaties waar cliënten wonen. De doelgroepen zijn verschillend: van cliënten met ernstige meervoudige beperkingen tot cliënten met een licht verstandelijke beperking. Als gedragsdeskundige ondersteun ik begeleiders en andere betrokkenen als er vragen zijn over het gedrag van een cliënt. Bijvoorbeeld: 'Hoe komt het dat iemand bij bepaalde begeleiders zo snel boos wordt?' Indien nodig pas ik diagnostiek toe en

kan ik een behandeling/methodiek adviseren. Soms zijn er daarbij ook gesprekken nodig met de cliënt zelf. Daarnaast heb ik, met name bij cliënten met ernstige meervoudige beperkingen, regelmatig contact met deskundigen uit andere disciplines (arts, logopedist, fysiotherapeut) en denk ik mee over vrijheidsbeperkende maatregelen.

Tijdens de studie leer je alles vanuit de theorie; tijdens je stage en in je werk zie je hoe dit eruitziet in de praktijk. Wat je meekrijgt in je studie is vooral een manier van denken, een manier waarop je naar vraagstukken kijkt. Ook doe je natuurlijk de basiskennis op die je nodig hebt in je werk, zoals kennis over stoornissen en over vormen van behandeling. Een vak tijdens de studie waar ik veel aan heb gehad, is het vak *Klinische Vaardigheden* tijdens de masteropleiding. Bij dit vak hebben we onder andere geoefend met gespreksvoering en met het doorlopen van de diagnostische cyclus; vaardigheden die mij ook nu nog goed van pas komen in het werk.

Tip

Probeer voor jezelf al tijdens je bacheloropleiding een beeld te krijgen van het soort organisatie waar je zou willen werken en zoek je stage in die richting. Met een beetje geluk is dit je opstapje naar je eerste baan!

4. Hoe worden studenten tijdens de Bacheloropleiding *Pedagogische Wetenschappen* en de Masteropleiding *Education and Child Studies* voorbereid op de arbeidsmarkt?

In dit hoofdstuk krijg je inzicht in hoe je tijdens je studie systematisch wordt voorbereid op de beroepspraktijk. Die voorbereiding bestaat uit drie onderdelen: (1) het overdragen van inhoudelijke kennis van pedagogische en onderwijswetenschappen en van methoden en technieken van onderzoek; (2) het trainen van academische vaardigheden en (3) loopbaanoriëntatie.

In de studie *Pedagogische Wetenschappen* gaat het om de rol die ouders, leerkrachten, hulpverleners en andere opvoeders spelen in het leven van kinderen. Tijdens de studie maak je je de kennis en vaardigheden eigen die nodig zijn om een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van opvoeding, onderwijs en hulpverlening én aan verdere kennisontwikkeling. Het gaat over kinderen, jongeren en hun opvoedingsomgeving: ouders of andere opvoeders, gezin, vrienden, de buurt, de school, de maatschappij met al zijn culturele diversiteit. Maar ook over de invloed van genen en biologische factoren en processen. Je kunt de ontwikkeling van kinderen en jongeren bekijken op het niveau van het individu maar ook op het niveau van groepen, organisaties en maatschappelijke vraagstukken. In de studie *Pedagogische Wetenschappen* word je, net als in andere academische opleidingen, niet opgeleid voor één specifiek beroep, maar tot expert op het gebied van opvoeden, leren en de ontwikkeling van kinderen tot volwassenen. Door je kennis op dit gebied en de analytische aanpak die je je eigen hebt gemaakt, kun je in allerlei

functies aan de slag die als doel hebben de ontwikkeling van kinderen te optimaliseren.

Maar de kennis en vaardigheden van afgestudeerde universitaire pedagogen zijn ook buiten het pedagogische werkveld goed inzetbaar. Afgestudeerde pedagogen zijn bij uitstek in staat om de ontwikkeling van individuen in hun omgeving te begrijpen, te optimaliseren en om nieuwe of complexe praktijkproblemen wetenschappelijk onderbouwd op te lossen. Zij doen dat door analytisch denken, kritisch onderzoeken van aannames en goed tegen elkaar afwegen van verschillende inzichten en perspectieven. Afgestudeerde pedagogen hebben inzicht in relaties, dynamische processen en interacties met betrekking tot individuen, groepen en instituties. Deze competenties zijn breed inzetbaar in vele organisaties, bedrijven en instellingen waar sprake is van lerende of ontwikkelende individuen in relatie tot een complexe sociale omgeving.

In de **Bacheloropleiding** *Pedagogische Wetenschappen* krijg je een brede oriëntatie op de opvoeding van en het onderwijs en de hulpverlening aan kinderen en jeugdigen met het oog op verbetering van de praktijk, met veel aandacht voor de drie componenten opvoeding, onderwijs en hulpverlening en de daaraan gekoppelde werkvelden: algemene pedagogiek, gezinspedagogiek, onderwijswetenschappen, leerproblemen en orthopedagogiek. Naast de inhoudelijke kennis krijg je als Bachelor kennis van en inzicht in de gangbare methoden en technieken van

pedagogisch onderzoek. Je leert je kennis en inzicht toepassen op opvoedings- en onderwijsvraagstukken, je maakt je een academische houding eigen en je leert schriftelijk en mondeling communiceren over pedagogische vraagstukken, zowel in een academische als in een andere professionele context. Voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we je naar de eindkwalificaties van de Bacheloropleiding in de Onderwijs- en Examenregeling (OER).

De aangeboden stof in de **Masteropleiding** is van een hoger niveau dan in de Bacheloropleiding. Er komen meer complexe data-analyses aan bod en de complexiteit van de behandelde hulpverlenings-, opvoedings- of onderwijsvraagstukken is groter. Er wordt dieper ingegaan op de inhoud van de gekozen specialisatie. In tegenstelling tot een Bachelorstudent – die meer onder supervisie, begeleiding en aan de hand van protocollen, voorgeschreven werkwijzen en duidelijke instructies werkt – leer je als Masterstudent zelfstandiger, meer complexe problemen te onderzoeken en op te lossen en op verantwoorde wijze mee te werken in een onderzoeksteam. Als Master beschik je – in aanvulling op de vaardigheden die tijdens de Bacheloropleiding worden ontwikkeld - onder andere over de volgende vaardigheden: het kunnen analyseren van vragen en problemen binnen één van de specialisaties, het kritisch kunnen evalueren van het design en de methoden van empirisch onderzoek, een complexer onderzoeksdesign kunnen ontwerpen en uitvoeren, het mondeling en schriftelijk hierover rapporteren voor een professioneel publiek en het op basis van wetenschappelijke kennis oplossen en voorkomen van nieuwe en complexe problemen in de pedagogische praktijk. Voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we je naar de eindkwalificaties van de Masteropleiding in de Onderwijs- en Examenregeling (OER).

4.1 Vakinhoudelijke kennis

In de eerste jaren van de Bacheloropleiding doe je vakinhoudelijke basiskennis op die voor alle pedagogen van belang is en die je voorbereidt op de meer specialistische kennis over problemen en vraagstukken die in de laatste fase van de Bachelor- en in de Masteropleiding aan bod komen. Deze vraagstukken zijn geordend naar deelgebieden waarnaar binnen ons instituut onderzoek wordt gedaan. Zo zijn er in de Bacheloropleiding specialisaties Orthopedagogiek, Gezinspedagogiek, Onderwijswetenschappen en Leerproblemen. In de Masteropleiding wordt op deze specialisaties een vervolg aangeboden in gelijknamige Masterspecialisaties. Naast deze vier subdisciplines zijn er specialisaties die ontwikkeld zijn als antwoord op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. De specialisatie *Kinderen met Leer- en Gedragsproblemen in het Onderwijs* bereidt studenten voor om in het onderwijs aan de slag te gaan met kinderen en jongeren met probleemgedrag. De specialisatie *Forensische Gezinspedagogiek* sluit aan bij de groeiende aandacht in de zorgsector voor kindermishandeling en verwaarlozing, huiselijk geweld, vechtscheidingen en opgroeien in een jeugdinstelling. En de specialisatie *Digital Media in Human Development* is ontwikkeld om de (effecten van de) exponentiële groei van digitale media op alle gebieden van opvoeding en leren te bestuderen.

4.2 Leerlijnen Academische Vaardigheden

In het onderwijs van het instituut Pedagogische Wetenschappen worden vijf, met elkaar samenhangende, academische vaardigheden onderscheiden, die nodig zijn om in het pedagogische werkveld (of elders op de arbeidsmarkt) adequaat en op academisch niveau te kunnen functioneren. De ontwikkeling van deze vijf vaardigheden

verloopt stapsgewijs. Het leerproces vindt plaats in leerlijnen op een steeds hoger niveau. Leerlijnen geven aan hoe de opleiding systematisch en logisch is opgebouwd voor de verschillende vaardigheden. Uitgebreide informatie hierover vind je in de speciale *Wegwijzer Academische Leerlijnen*. Hier volstaan we met een korte omschrijving.

Leerlijn onderzoeksvaardigheden

Een belangrijke meerwaarde van een academische opleiding is dat je beschikt over onderzoeksvaardigheden die je in staat stellen om op vragen die je in je professionele leven tegenkomt een betrouwbaar, op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd antwoord te vinden. Dit kun je doen op basis van bestaande literatuur waarin je snel je weg kunt vinden. Je kunt wetenschappelijk en niet-wetenschappelijke informatie op waarde beoordelen. Of je kunt zelf een onderzoek uitvoeren, met behulp van de methoden en technieken die je tijdens je studie geleerd hebt. De praktische vaardigheden die je hiervoor nodig hebt oefen je tijdens de opleiding door een aantal kleine en grotere onderzoeken te doen.

Binnen de leerlijn onderzoeksvaardigheden leer je logisch te redeneren, kansen te berekenen (*Grondslagen*), welke manieren van onderzoek doen er zijn, welke problemen zich daarbij kunnen voordoen, welke instrumenten en statistische technieken daarbij gebruikt worden (*Onderzoekspracticum*) en hoe je door middel van software (SPSS) statistische analyses uitvoert. Studenten leren dit uit boeken maar ook door het zelf te oefenen (*Oefenonderzoek*) en uit te voeren op een manier die steeds meer zelfstandigheid vraagt (*Bachelor- en Masterproject*).

Leerlijn academisch schrijven

Van groot belang is dat je op academisch niveau leert schrijven. Dat wil zeggen dat je weet hoe je de analyse van pedagogische problemen die je in je werk tegenkomt helder kunt verwoorden en op wetenschappelijke argumenten gebaseerde oplossingen kunt formuleren. Je leert jezelf uit te drukken in argumenten en redeneringen en niet in persoonlijke indrukken, meningen en gevoelens. Wat je schrijft moet niet alleen toegankelijk zijn voor een wetenschappelijk publiek maar je moet ook kunnen schrijven voor je toekomstige collega's, ouders, leerkrachten en anderen met wie je in je werk te maken krijgt. Academisch schrijven krijg je alleen door veel oefenen onder de knie.

Gedurende de gehele opleiding leren studenten verschillende geschreven producten te maken nadat zij door middel van een taaltoets inzicht hebben gekregen in het niveau van hun taalvaardigheden. Als je voor deze toets geen voldoende haalt, moet je het zelfstudiepakket 'schrijfhulp' uitvoeren. In het eerste jaar maak je een begin met wetenschappelijk schrijven (*Practicum wetenschappelijk schrijven*). Vervolgens maak je verslagen van interviews (*Praktijkoriëntatie*), van gesprekken (*Gesprekstechnieken 1 en 2*) of bijeenkomsten en je schrijft scripties, adviezen, papers en betogen.

Leerlijn toepassen van kennis en inzicht

Pedagogen houden zich in hun werk bezig met het voorkómen en oplossen van problemen die zich in de ontwikkeling van kinderen en jongeren voordoen. Dat moet zo effectief mogelijk gebeuren. In de eerste plaats in het persoonlijke belang van de kinderen en jongeren om wie het gaat, dat van hun ouders, leerkrachten en andere betrokkenen. Maar ook vanuit maatschappelijk oogpunt zijn ineffectieve maatregelen en interventies duur en

Ildeniz Arslan

Research Masteropleiding

Sinds 2016 werk ik als promovendus binnen de sectie Ortho- en Gezinspedagogiek (afdeling Psychology, Education & Child Studies) aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ik ben onder andere betrokken bij de Vlaamse Studie (Flemish Study on Parenting, Personality and Development) waarin ouders en hun kinderen al bijna 20 jaar gevolgd worden op het gebied van opvoeding, persoonlijkheid en ontwikkeling. Mijn proefschrift gaat over de vraag in hoeverre gedrag en persoonlijkheid in de kindertijd gerelateerd zijn aan hoe iemand functioneert in de volwassenheid.

Daarnaast zoek ik uit wat voor onderliggende mechanismen deze verbanden kunnen verklaren, bijvoorbeeld op het gebied van opvoeding. Naast het schrijven van mijn proefschrift, geef ik onderwijs en ben ik ook betrokken bij Generatie 3.0, een deelproject van de Vlaamse Studie waarbij we de derde generatie kinderen bestuderen.

De vaardigheden die ik heb opgedaan vanuit de vakken van de research master, gebruik ik nu bij het schrijven van mijn proefschrift, maar ook bij het geven van onderwijs. Ook heb ik destijds tijdens mijn onderzoeksstage geleerd om een internationale dataverzameling op te zetten en uit te voeren en hierover heb ik mijn masterscriptie geschreven. De intensieve begeleiding die ik hierbij heb ontvangen, heeft ervoor gezorgd dat ik na mijn afstuderen met veel vertrouwen zelfstandig aan de slag kon gaan als onderzoeker. De research master is erg praktisch, waardoor de overgang van studie naar werk makkelijk is verlopen. Daarnaast heb ik tijdens de research master ook de ruimte gekregen om mijn interesses in bepaalde onderzoeksgebieden te ontwikkelen; zo wist ik na mijn afstuderen precies in welk onderzoeksgebied mijn passie ligt. De research master heeft mij volledig klaargestoomd voor het werkende leven.

Tip

Wees nieuwsgierig en probeer je interesses te volgen, zodat je na het afstuderen van je passie je werk kan maken!

ongewenst. Daarom leer je analytisch na te denken (een belangrijk onderdeel van de academische vaardigheden), de kennis die van toepassing is op het probleem dat je in de beroepspraktijk tegenkomt te selecteren en te vertalen in concrete adviezen of oplossingen.

Deze vaardigheid wordt in veel vakken geoefend bijvoorbeeld in de vorm van tentamenvragen waarin een casus wordt gegeven, opdrachten om praktijksituaties te beschrijven en analyseren aan de hand van een wetenschappelijke theorie. Maar je oefent deze vaardigheid ook tijdens het schrijven van een beleidsnotitie, een voorlichtingsbrochure of het ontwerpen van een cursus (*Onderwijs ontwerpen*), het opstellen van een behandelingsplan (*Behandeling*), het schrijven van een advies over de transitie van de jeugdzorg (*Jeugdzorg in beweging*) of van een adviesrapport voor een school (*Onderwijs: wetenschap en praktijk*). Dit zijn 'werkzaamheden' die je later in je werk ook zult tegenkomen. Je sluit je Bachelor af met een onderzoek naar een concrete vraag van een organisatie uit de praktijk. Tijdens de Masterstage bereik je in deze leerlijn het hoogste niveau.

Leerlijn gesprekstechnieken

Gesprekstechnieken zijn in het werk van pedagogen onmisbaar. Dat geldt voor functies in de hulpverlening waar je door te praten informatie verzamelt, waarop je de diagnose van een probleem voor een belangrijk deel baseert en waarmee je kinderen en hun omgeving begeleidt in de behandeling. Maar het geldt net zo goed in andere functies, waarin je leiding geeft aan een team, samenwerkt met anderen, of wetenschappelijk onderzoek doet. Vaardig zijn in verschillende technieken van gesprekken voeren is een noodzakelijke voorwaarde om efficiënt en effectief je werk te kunnen doen. In het eerste en tweede jaar leer je de basale gesprekstechnieken en

gespreksmodellen (*Gesprekstechnieken 1 en 2*) en je past ze toe tijdens de *Praktijkoriëntatie*, in je gesprekken met kinderen en ouders en in je professionele contacten tijdens stage in de Masteropleiding en je onderzoeksactiviteiten ten behoeve van het *Bachelor- en Masterproject*. Ook oefen je het geven en ontvangen van feedback.

Leerlijn presentatievaardigheden

Een pedagoog moet zich niet alleen op schrift maar ook mondeling goed kunnen uitdrukken. Vandaar dat er tijdens je opleiding aandacht wordt besteed aan presentatievaardigheden. Hoe leg je duidelijk en binnen korte tijd een ingewikkeld verhaal uit; hoe pas je de inhoud van het verhaal en je taalgebruik aan het publiek aan; welke middelen gebruik je voor welk doel? Oefening baart kunst en daarom geef je tijdens de Bacheloropleiding verschillende presentaties. Tijdens het *Tutoraat* in jaar 1 leer je een presentatie te geven over een onderwerp uit de studie met verschillende middelen zoals Powerpoint en Prezi. In het vak *Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2* geef je een presentatie over één van de Masterspecialisaties, nadat je een voorlichting daarover hebt bijgewoond. Je presenteert resultaten van onderzoek in het vak *Oefenonderzoek*. Je leert ook andere presentatievormen te gebruiken zoals posterpresentaties en Pecha Kucha.

Zoals in het bovenstaande duidelijk is geworden, is de voorbereiding op de arbeidsmarkt verweven met alle vakken waarin wetenschappelijke kennis en inzichten worden overgedragen en academische vaardigheden worden geoefend. Daarnaast vinden er tijdens de Bachelor- en Masteropleiding ook tal van studieactiviteiten plaats die specifiek gericht zijn op de overgang van opleiding naar de arbeidsmarkt. Die activiteiten zijn voor een deel ondergebracht in vakken binnen het curriculum

en voor een deel buiten het verplichte programma. Het gaat enerzijds om het ontwikkelen van loopbaanvaardigheden zoals solliciteren en cv-opbouw en schrijven. Anderzijds zijn het activiteiten die tot doel hebben studenten te begeleiden bij het maken van keuzes in de opleiding en daarbuiten, zoals het Studieplan, specialisatiekeuzes en keuzes voor extra-curriculaire activiteiten, studeren in het buitenland etc. Bij het maken van keuzes wordt je toekomstperspectief belangrijk. Deze arbeidsmarktvoorbereiding in meer specifieke zin vindt zowel binnen het curriculum als daarbuiten plaats en houdt zowel loopbaanbegeleiding als arbeidsmarkt oriëntatie in.

4.3 Loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding

Solliciteren

Aan solliciteren wordt meteen in het eerste jaar aandacht besteed. Tijdens het *Tutoraat* leer je een sollicitatiebrief te schrijven voor *Praktijkoriëntatie* en bekijk je advertenties van vacatures voor pedagogen. Tijdens *Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2* schrijf je een sollicitatiebrief naar aanleiding van een bestaande vacature voor een pedagoog. Tijdens de Masteropleiding schrijf je een sollicitatiebrief voor een stageplaats in een instelling in het maatschappelijk werkveld. Begeleiding daarbij is voorhanden bij het Stagebureau Pedagogische Wetenschappen en de *Career Service* FSW.

Persoonlijke ontwikkeling en CV-opbouw

In *Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2* besteed je aandacht aan de manieren waarop je aan je cv kunt werken, bijvoorbeeld door een bijbaan, vrijwilligerswerk, bestuurswerk, het volgen van een minor etc. Je maakt daarbij een loopbaan-

plan en wordt gevraagd te reflecteren op de loopbaan die je tot dan toe hebt gevolgd. Tot slot leer je een LinkedIn-profiel te maken (zie ook *Bijlage 4*).

Oriëntatie op de arbeidsmarkt

Een eerste oriëntatie op het werkveld van pedagogen vindt plaats tijdens het *Tutoraat jaar 1* door aan de hand van bestaande vacatures te bekijken wat werkzaamheden zijn van pedagogen en aan welke vereisten sollicitanten moeten voldoen. Pedagogen hebben te maken met een beroepscode, gedragsregels waaraan zij zich verbinden als zij gaan werken als pedagoog. In het *Tutoraat jaar 1* maak je daar kennis mee en verdiep je die kennis door een casus te bestuderen. Als je die voorbereiding gehad hebt, ga je in het tweede semester een korte stage lopen in een instelling of organisatie waar een pedagoog werkzaam is. Je kunt daar nog niet zelfstandig de werkzaamheden en taken van een pedagoog uitvoeren. Pas in de Masteropleiding, als je ook in de leerlijnen Academische vaardigheden ver gevorderd bent, ga je tijdens je stage meer zelfstandig taken uitvoeren en daarmee sluit je je oriëntatie op het werkveld af.

Voorlichting over keuzes

Tijdens de Bacheloropleiding kies je een specialisatie, maak je keuzes voor de invulling van de keuzeruimte, je kiest een Bachelorproject en uiteindelijk een Masteropleiding en -specialisatie. In het eerste jaar worden in het vak *Inleiding in de Pedagogische en Onderwijswetenschappen* de verschillende deelgebieden binnen de Pedagogische en Onderwijswetenschappen met hun bijbehorende werkvelden uitvoerig behandeld. Voorlichting over de Masterspecialisaties vindt onder andere plaats tijdens *Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2*. Een overzicht van de hierboven genoemde activiteiten vind je in *Bijlage 1*.

Een deel van de voorlichting over keuzes vindt plaats buiten het onderwijsprogramma. De activiteiten op het terrein van loopbaanbegeleiding en arbeidsmarktorientatie die buiten het curriculum worden georganiseerd, worden in het volgende hoofdstuk besproken.

Lilian Hoogendijk-Eckhardt

Masterspecialisatie: Forensische Gezinspedagogiek

Ik werk met veel plezier als gedragswetenschapper binnen een JeugdZorgPlus instelling. In de instelling wonen jongeren met een licht verstandelijke beperking die vanwege ernstige gedragsproblematiek uit huis zijn geplaatst, omdat zij een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen. Als gedragswetenschapper van twee leefgroepen (één jongens-specifieke groep en één meisjes-specifieke groep) coördineer ik hun behandeling. Samen met de jongeren, hun ouders/verzorgers en de verwijzers, bepalen we welke behandeldoelen behaald moeten zijn, voordat jongeren de gesloten setting weer kunnen verlaten. Samen met een team van andere zorgprofessionals (o.a. mentoren en therapeuten) evalueer ik tijdens overleggen en behandelplanbesprekingen de voortgang op deze behandeldoelen. Naast dit primaire proces, geef ik onder meer handelingsadviezen aan groepsleiders, ben ik verantwoordelijk voor de inzet van controlerende en beperkende maatregelen (zoals respectievelijk urinecontroles en opvangplaatsingen), en draag ik zorg voor de implementatie en de praktische uitvoering van de schemagerichte benadering binnen de instelling.

In mijn huidige werk komen vrijwel alle facetten terug die binnen de bacheloropleiding (specialisatie Orthopedagogiek) en de masteropleiding (specialisatie Forensische Gezinspedagogiek) de revue zijn gepasseerd. Je zou dus kunnen zeggen dat mijn studie dagelijks in de praktijk terugkeert. Adoptieproblematiek, vechtscheidingen, huiselijk geweld, het zijn slechts een paar voorbeelden van de overlappende onderwerpen van studie en werk. Waar mijn collega's vaak putten uit hun lange ervaring binnen de jeugdzorg om antwoord te geven op complexe hulpvragen, grijp ik nog regelmatig terug op theoretische achtergronden (en ja, dan pak ik soms nog mijn bewaarde collegesheets erbij!).

Tip

Probeer stage te lopen in een setting waar je na je afstuderen graag zou willen werken. Ik heb mijn huidige baan ook aan mijn stage (en een zwangerschapsvervangings) te danken. Bewaar relevante collegesheets, want de informatie hieruit valt pas echt op de juiste plek als je er in de praktijk mee te maken hebt gehad.

5. Activiteiten binnen en buiten de opleiding in het kader van arbeidsmarktvoorbereiding

Activiteiten binnen de opleiding

Keuzes tijdens je studieloopbaan zijn van invloed op je loopbaan na afronding van je Masteropleiding en worden meestal in eerste instantie gebaseerd op je interesses en informatie over de arbeidsmarkt. Het Instituut Pedagogische Wetenschappen besteedt daarom aandacht aan het maken van die keuzes door informatie te verschaffen over en begeleiding te geven bij de verschillende keuzemogelijkheden binnen het programma. In die bijeenkomsten wordt ook altijd zicht geboden op wat de arbeidsmarkt-mogelijkheden zijn.

Er worden in alle jaren van de opleiding voorlichtingen georganiseerd en begeleiding aangeboden die je kunt gebruiken bij het maken van keuzes. Jaarlijks zijn er voorlichtingsbijeenkomsten over de keuze van Bachelor- en Masterspecialisaties, over studeren in het buitenland (Study Abroad Festival) en over de Masterstage. Tijdens de voorlichtingsbijeenkomst over de keuze van een Bachelor-specialisatie krijg je ook informatie over het invullen van de keuzeruimte. Verder maak je in je tweede jaar tweemaal en in je derde jaar eenmaal een Studieplan en naar aanleiding daarvan kun je een gesprek hebben met de studieadviseur en je keuze(twijfels) bespreken. In deze gesprekken komt je arbeidsmarktperspectief ook altijd aan de orde. Naar aanleiding van de voorlichting van het Stagebureau over de stages kun je de bijbehorende informatie op het Blackboard raadplegen en een gesprek voeren met de coördinator van het Stagebureau.

Ook tijdens het *Tutoraat jaar 1* en *Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2* wordt aandacht besteed aan arbeidsmarktvoorbereiding en je persoonlijke ontwikkeling. In jaar 2 maak je bijvoorbeeld een persoonlijkheidstest, leer je een sollicitatiebrief schrijven en wordt aandacht besteed aan de checklist loopbaan activiteiten. Op deze manier zorgt de opleiding voor begeleiding bij het maken van je keuzes in je studieloopbaan op weg naar de arbeidsmarkt.

Een overzicht van deze activiteiten vind je in *Bijlage 2*.

Activiteiten buiten de opleiding

Buiten de opleiding maar binnen de universiteit, zijn er veel extra mogelijkheden om je te oriënteren op wat de arbeidsmarkt te bieden heeft, die je helpen om keuzes te maken en die je kunt gebruiken om de vaardigheden die nodig zijn om een baan te verwerven verder te ontwikkelen. Bij dat laatste kun je denken aan extra trainingen (naast de trainingen die de opleiding al biedt) in het schrijven van een sollicitatiebrief, het voeren van een sollicitatiegesprek, het maken van een LinkedIn-profiel of netwerken. Een overzicht daarvan vind je in het onderstaande schema. Naast het aanbod van workshops, trainingen en carrièredagen en -markten, heeft de Universiteit Leiden een aantal digitale instrumenten die je op ieder gewenst moment zelf makkelijk kunt raadplegen voor informatie over het werkveld en andere opleidingsmogelijkheden: LuCareerzone.com <https://luCareerzone.com>

Wanneer	Wat	Door wie
November, februari	Career Fair	Emile
	Career time event: Career college	Career Service UL
	Career time event: Career markt	Career service UL
Maart	FLO (Facultaire Loopbaan Oriëntatiedag)	FSW
Diverse momenten	Workshop CV, sollicitatiebrief en LinkedIn-profiel maken	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop sollicitatiegesprek	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop Netwerken	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop Assessments	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop Career Support	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop werken als onderzoeker	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop Werken als Trainee	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop Arbeidsmarktoriëntatie	Career Service FSW
Diverse momenten	Workshop Werken in advies	Career Service FSW
Diverse momenten	Spreekuren en de mogelijkheid een afspraak te maken met een medewerker van Career Service FSW	Career Service FSW
Diverse momenten	Banendagen en Carrièremarkten. Er zijn diverse carrièremarkten buiten de universiteit op de website van de universiteit te vinden.	https://www.student.universiteitleid.nl/stage-loopbaan-en-werk/workshops--events/Career-events/banenmarkten--carieredagen/sociale-wetenschappen/pedagogische-wetenschappen-bsc?cf=sociale-wetenschappen&cd=pedagogische-wetenschappen-bsc

en het Studiekeuzeplein: <https://leiden.studiekeuzeplein.nl/> In deze twee instrumenten vind je informatie over de functies die afgestudeerden van Pedagogische Wetenschappen bekleden op de arbeidsmarkt. Omdat je bij beide instrumenten kunt lezen wat deze afgestudeerden daadwerkelijk doen (via het tabblad Profielen), krijg je een vrij helder beeld van wat een functie inhoudt. Deze informatie is waardevol voor je beeldvorming over functies die mogelijk zijn na de Bachelor- en Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen. Mede aan de hand daarvan kun je ook gaan nadenken over de vraag welke functie bij jou zou kunnen passen of je zou ambiëren. Op deze sites kun je ook vinden hoe je je cv kunt opbouwen, en wat je daar in elk jaar van je studie aan kunt doen. In *Bijlage 3* vind je een totaal overzicht van alle activiteiten op het gebied van

loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding binnen en buiten het onderwijsprogramma.

De Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO) organiseert jaarlijks activiteiten en symposia waaraan ook studenten kunnen deelnemen en die behalve inhoudelijke kennis ook beter inzicht bieden in het werkveld en de gelegenheid bieden om mensen uit het beroepsveld te ontmoeten. *De Pedagoog* is een tijdschrift van de NVO en informeert over wetenschappelijke en beroepsontwikkelingen binnen de pedagogische en onderwijswetenschappen.

In het laatste hoofdstuk van deze Wegwijzer staan we stil bij gegevens van onze afgestudeerden op de arbeidsmarkt.

6. Gegevens over Leidse pedagogen op de arbeidsmarkt

En dan ben je pedagoog met een brede kennis van ontwikkeling, opvoeden en leren. Je bent in staat actuele ontwikkelingen te vertalen naar je vakgebied en bent een kritische denker die zich goed kan uitdrukken. Dat maakt je geschikt voor tal van functies. Dat vinden werkgevers ook. Van de afgestudeerden die in Leiden een Bachelor- en Masteropleiding Pedagogische wetenschappen hebben gevolgd is 97% aan het werk. Bijna de helft van hen had binnen een maand een baan. De gemiddelde tijd tussen afstuderen en eerste baan is 3,6 maanden. Deze cijfers zijn hetzelfde als voor afgestudeerden met een vergelijkbare academische opleiding.

Als expert op het gebied van opvoeden en leren én met de analytische aanpak die je je eigen hebt gemaakt, kun je in allerlei functies aan de slag om de ontwikkeling van kinderen zo gunstig mogelijk te laten verlopen. Bijvoorbeeld bij scholen en maatschappelijke hulpverleningsorganisaties als de GGZ, maar je kunt ook een heel andere kant op. Van wetenschappelijk onderzoek en beleidsmedewerker bij de overheid tot studentendecaan: het zijn allemaal toekomstmogelijkheden. In onderstaande tabel zie je in welke sectoren onze afgestudeerden terecht komen.

Om je een concreter idee te geven van de mogelijkheden voor afgestudeerde pedagogen vind je hieronder een overzicht van instellingen en functies waarin onze afgestudeerden zoal terecht zijn gekomen. Om misverstanden te voorkomen: dit is geen volledig overzicht van alle afgestudeerden.

Sector	% van de afgestudeerden
(Klinische) hulpverlening	36%
Basis- en voortgezet onderwijs	36%
Universiteit en hbo	10%
Overheid	4%
Overig	14%

Masterspecialisatie	Functie	Bedrijf/instelling
Applied Neuroscience in Human Development	Lead Support	Nmbrs
Forensische Gezinspedagogiek	Gedragsdeskundige	Middin
	Behandelcoördinator	ThuisBest
	Persoonlijk begeleider	Profla Zorg
	Projectassistent	Nederlands Jeugd Instituut
	Gezinscoach	Centrum Jeugd en Gezin
	Raadsonderzoeker	Raad voor de Kinderbescherming
	Junioronderzoek	Intermetzo
	Halt-medewerker	Stichting Halt
	Onderzoekscoördinator	Brijder Verslavingszorg
	Maatschappelijk hulpverlener	Leger des Heils
Onderzoeker Veilig Thuis	Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond	
Child and Family Science (Gezinspedagogiek)	Begeleider	Inzowijs
	Onderzoeker	Brijder
	Promovendus	Universiteit Leiden
	Jeugdwerkadviseur (sociaal cultureel werker)	Hervormde Stichting voor Jeugd en Jongerenwerk (HSJJ)
	Docent hbo	Hogeschool Rotterdam
	Eigenaar trainingsbureau	Apanto
	Progress coach	Bromley College of Further and Higher Education
	Docent	Zadkine
	Psychologisch assistent	Prof. dr. Leo Kanner Onderwijsgroep
Onderzoeksmedewerker	Universiteit Leiden	
Orthopedagogiek	Intern begeleider speciaal onderwijs	De Haagse Scholen
	Teamleider	
	Woonbegeleider volwassenen autisme	VZW De Vijver
	Werkbegeleider	Bureau Frontlijn
	Medewerker roosterteam	Lyceo
	WMO-consulent	Scio Consult
	Orthopedagoog	De Duinpieper

	Sociotherapeut	Yulius
	Onderwijsadviseur	XSService BV
	Orthopedagoog	Kijk! Kinderpraktijk
	Intern begeleider	OSG Hugo de Groot
	Pedagogisch begeleider	Het Spookbos, zorgafdeling De Stal
	Orthopedagoog op een praktijkschool	Praktijkschool De Noordhoek
	Senior Inspecteur	Inspectie Jeugdzorg
	Zorgcoördinator	Zaam
	Specialist screener crisisopvang	Stichting Timon
	Orthopedagoog/coördinerend teamleider	KidzTower
	Vestigingscoördinator huiswerkinstituut	Lyceo
Kinderen met leer- en gedragsproblemen in het onderwijs	Onderwijsadviseur	KOC Diensten
	Ambulant begeleider	Eddee Zorgverlening
	Adviseur Passend Onderwijs	Samenwerkingsverband PPO Leiden
	Intern begeleider	Basisschool
	Orthopedagoog	Orthopedagogiekpraktijk Teylingen
	Orthopedagoog Cluster 4	Yulius Speciaal Onderwijs
	Orthopedagoog MKDV	Citykids
	Begeleider kinderen	Inzowijs
	Zorgcoördinator	Middelbare school
	Dyslexiebehandelaar/ leerlingonderzoeker	OnderwijsAdvies
	Ambulant begeleider	Expertisecentrum Avonturijn
Educational Science (Onderwijswetenschappen)	Beleidsadviseur	Samenwerkingsverband Zuid-Holland West
	Coördinator educatieve voorziening	LUMC
	Leerkracht Basis onderwijs LB-functie	Stichting Panta Rhei
	Studieloopbaancoach	Hogeschool Rotterdam
	Huiswerkbegeleider	FlowStudent
	Projectmanager onderwijsbeleid	STC bv.
	Onderwijs- en onderzoeksmedewerker	Universiteit Leiden
Learning problems and impairments (Leerproblemen)	jongerenbegeleider	Inzowijs
	Dyslexiebehandelaar	Leestalent

Bijlage 1: Activiteiten op het terrein van loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding binnen het onderwijsprogramma

Loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding binnen het onderwijsprogramma			
Jaar & blok	Beschrijving	Thema	Activiteit binnen of buiten het curriculum door opleiding PW
1.1; 1.2	Studenten verzamelen advertenties van vacatures en bespreken die na in hun groep	Oriëntatie op het werkveld	Tutoraat jaar 1
1.1; 1.2	Studenten nemen kennis van de beroepscode NVO en passen de inhoud daarvan toe op een casus	Oriëntatie op het werkveld	Tutoraat jaar 1
1.1; 1.2	Studenten schrijven een e-mail aan een instelling waarin zij solliciteren naar een positie als stagiair (Praktijkoriëntatie)	Solliciteren	Tutoraat jaar 1
1.3	Studenten lopen mee met een pedagoog of onderwijskundige in het werkveld en interviewen twee pedagogen/professionals over welke kennis en inzichten belangrijk/nuttig zijn voor het functioneren in de huidige functie	Oriëntatie op het werkveld	Praktijkoriëntatie
1.3; 1.4	Studenten bestuderen de vak inhoud van de vier Bachelorspecialisaties	Voorlichting over keuzes	Inleiding in de Pedagogische en Onderwijswetenschappen 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Presentatie over Masterspecialisatie	Voorlichting over keuzes	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Reflectie op studieloopbaan van jaar 1 en 2	Persoonlijke ontwikkeling	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Studenten vullen een persoonlijkheidstest in	Persoonlijke ontwikkeling	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2

2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Maken van een LinkedIn-profiel	Solliciteren	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Schrijven van een sollicitatiebrief op 1 van de 4 gegeven vacatures en studenten verwerken in die brief de inzichten uit de persoonlijkheidstest verkregen	Solliciteren (oriëntatie op de arbeidsmarkt)	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Opstellen van een loopbaanplan waarin nagedacht wordt over cv-opbouw <ul style="list-style-type: none"> • Waar ligt jouw talent? • Wat zijn jouw valkuilen? • In hoeverre sluit de uitslag van de test aan bij je zelfbeeld? • Welke eigenschappen zie jij als essentieel (voor je professionele leven) die niet genoemd worden in de uitslag? • Voor welke baan zou jij graag solliciteren tijdens de studie/na afstuderen? • Welke kennis en kwaliteiten (persoonlijkheidstest) kun jij daarvoor gebruiken? Wat zou een valkuil voor je kunnen zijn? <p>Studenten bespreken in kleine groepjes de vragen. Ze proberen een goed beeld te krijgen van ieders persoonlijkheid, uitdagingen en ambities. Studenten vragen door: Waar blijkt dat uit? Wat heb je nodig om meer zicht te krijgen op beroepsmogelijkheden?</p>	Persoonlijke ontwikkeling en cv-building	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
4.1	Studenten wonen de startbijeenkomst van hun Masterspecialisatie bij in de eerste week van september, waarbij onder andere aandacht is voor de beroepsmogelijkheden.	Oriëntatie op de arbeidsmarkt	Introductie Masteropleiding door coördinator van de Masterspecialisatie
4.2; 4.3; 4.4	Studenten wonen begeleidingsbijeenkomsten van de stage bij op het instituut waarbij gesproken wordt over de werkzaamheden, problemen etc.	Oriëntatie op de arbeidsmarkt	Stagebegeleiding door docent

Bijlage 2: Activiteiten in het kader van loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding buiten het onderwijsprogramma

Activiteiten loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding buiten het onderwijsprogramma			
Jaar & blok	Beschrijving	Thema	Activiteit buiten het curriculum door opleiding PW
1.1; 2.1; 3.1	Voorlichting Studeren in het Buitenland	Voorlichting over keuzes	Study Abroad Festival door studieadviseur PW studeren buitenland
1.3; 2.3; 3.3	Voorlichting Studeren in het Buitenland	Voorlichting over keuzes	Carrière-middag van Studievereniging Emile door studieadviseur PW studeren buitenland
2.1	Studenten maken een studieplan voor het eerste semester en worden uitgenodigd daarover te overleggen. In het gesprek worden de studieloopbaankeuzes en -aspecten besproken	Loopbaanbegeleiding	Studieplan jaar 2 eerste semester door de studieadviseurs PW
2.1 en 2.3	Studenten wonen de mastervoorlichting bij en krijgen informatie over de specialisaties en over de arbeidsmarkt	Voorlichting over keuzes Arbeidsmarktoriëntatie	Masterdag november en maart door opleidingsmanager, docenten, studieadviseurs en voorlichtingsteam studenten PW
2.2	Studenten wonen de voorlichting bij over de specialisatiekeuze en krijgen daarbij informatie over de arbeidsmarktmogelijkheden die bij de betreffende richting horen en over de mogelijkheden voor invulling van de keuzeruimte	Voorlichting over keuzes Arbeidsmarktoriëntatie	Voorlichting specialisatiekeuze in januari door opleidingsmanager en studieadviseurs van PW
2.3	Studenten maken een studieplan voor het tweede semester en betrekken hier hun specialisatiekeuze bij	Loopbaanbegeleiding	Studieplan jaar 2 tweede semester door de studieadviseurs PW
3.1??	Studenten wonen de voorlichting bij over de stagemogelijkheden	Voorlichting over keuzes	Voorlichting Stagebureau door de medewerker van het Stagebureau PW

3.1	Studenten maken een studieplan voor het derde jaar en maken daarin keuzes voor de invulling van de keuzeruimte, worden uitgenodigd door de studieadviseur die de keuzes en (studie)loopbaanperspectieven bespreekt.	Loopbaanbegeleiding	Studieplan jaar 3 door de studieadviseurs PW
3.1 en 3.3	Studenten kunnen nogmaals de voorlichting bijwonen over de masterspecialisaties.	Voorlichting over keuzes Arbeidsmarktorientatie	Masterdag november en maart door opleidingsmanager, docenten, studieadviseurs en voorlichtingsteam studenten PW.

Bijlage 3: Alle activiteiten loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding binnen en buiten het onderwijsprogramma (totaal)

Loopbaanoriëntatie en arbeidsmarktvoorbereiding curriculaire en co-curriculaire			
Jaar & blok	Beschrijving	Thema	Activiteit binnen of buiten het curriculum door opleiding PW
1.1; 1.2	Studenten verzamelen advertenties van vacatures en bespreken die na in hun groep	Oriëntatie op het werkveld	Tutoraat jaar 1
1.1;n 1.2	Studenten nemen kennis van de beroepscode NVO en passen de inhoud daarvan toe op een casus	Oriëntatie op het werkveld	Tutoraat jaar 1
1.1; 1.2	Studenten schrijven een e-mail aan een instelling waarin zij solliciteren naar een positie als stagiair (Praktijkoriëntatie).	Solliciteren	Tutoraat jaar 1
1.3	Studenten lopen mee met een pedagoog of onderwijskundige in het werkveld en interviewen twee pedagogen/professionals over welke kennis en inzichten belangrijk/nuttig zijn voor het functioneren in de huidige functie.	Oriëntatie op het werkveld.	Praktijkoriëntatie
1.3; 1.4	Studenten bestuderen de vak inhoud van vier specialisaties.	Voorlichting over keuzes	Inleiding in de Pedagogische en Onderwijswetenschappen 2
1.1; 2.1; 3.1	Voorlichting Studeren in het Buitenland	Voorlichting over keuzes	Study Abroad Festival door studieadviseur PW studeren buitenland
1.3; 2.3; 3.3	Voorlichting Studeren in het Buitenland	Voorlichting over keuzes	Carrière-middag van Studievereniging Emile door studieadviseur PW studeren buitenland
2.1	Studenten maken een studieplan en worden uitgenodigd daarover te overleggen. In het gesprek worden de loopbaankeuzes en -aspecten besproken	Studieloopbaanplanning	Studieplan jaar 2 eerste semester door studieadviseurs PW

2.1 en 2.3	Studenten wonen de mastervoorlichting bij en krijgen informatie over de specialisaties.	Voorlichting over keuzes	Masterdag november en maart door opleidingsmanager, docenten, studieadviseurs en voorlichtingsteam studenten PW
2.2	Studenten wonen de voorlichting bij over de specialisatiekeuze en krijgen daarbij informatie over de arbeidsmarktmogelijkheden die bij de betreffende richting horen en over de mogelijkheden voor invulling van de keuzeruimte	Voorlichting over keuzes	Voorlichting specialisatiekeuze in januari door opleidingsmanager en studieadviseurs PW
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	presentatie over masterspecialisatie	Voorlichting over keuzes	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Reflectie op studieloopbaan van jaar 1 en 2	Persoonlijke ontwikkeling	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Studenten vullen een persoonlijkheidstest in	Persoonlijke ontwikkeling	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.1; 2.2; 2.3; 2.4	Schrijven van een sollicitatiebrief op 1 van de 4 gegeven vacatures en studenten verwerken in die brief de inzichten uit de persoonlijkheidstest verkregen	Solliciteren (oriëntatie op de arbeidsmarkt)	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2

2.1; 2.2; 2.3; 2.4	<p>Opstellen van een loopbaanplan waarin nagedacht wordt over cv-opbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar ligt jouw talent? • Wat zijn jouw valkuilen? • In hoeverre sluit de uitslag van de test aan bij je zelfbeeld? • Welke eigenschappen zie jij als essentieel (voor je professionele leven) die niet genoemd worden in de uitslag? • Voor welke baan zou jij graag solliciteren tijdens de studie/na afstuderen? • Welke kennis en kwaliteiten (persoonlijkheidstest) kun jij daarvoor gebruiken? Wat zou een valkuil voor je kunnen zijn? <p>Studenten bespreken in kleine groepjes de vragen. Ze proberen een goed beeld te krijgen van ieders persoonlijkheid, uitdagingen en ambities. Studenten vragen door: Waar blijkt dat uit? Wat heb je nodig om meer zicht te krijgen op beroepsmogelijkheden?</p>	Persoonlijke ontwikkeling en cv-building	Academische vaardigheden en beroepsoriëntatie Pedagogische Wetenschappen jaar 2
2.3	Studenten maken een studieplan voor het tweede semester en betrekken hier hun specialisatiekeuze bij	Studieloopbaanplanning	Studieplan tweede semester jaar 2 door studieadviseurs PW
3.1	Studenten wonen de voorlichting bij over de stagemogelijkheden	Voorlichting over keuzes	Voorlichting door medewerker Stagebureau PW
Gehele opleiding	Studenten kunnen op de BB-pagina van het stagebureau suggesties en aanbiedingen vinden voor bijbanen en vrijwilligerswerk in de pedagogische setting	CV-building	Stagebureau PW
3.1	Studenten maken een studieplan voor het derde jaar en maken daarin keuzes voor de invulling van de keuzeruimte, worden uitgenodigd door de studieadviseur die de keuzes en loopbaanperspectieven bespreekt.	Studieloopbaanplanning	Studieplan jaar 3 door studieadviseurs PW

3.1 en 3.3	Studenten kunnen nogmaals de voorlichting bijwonen over de masterspecialisaties.	Voorlichting over keuzes	Masterdag november en maart door opleidingsmanager, docenten, studieadviseurs en voorlichtingsteam studenten PW
4.1	Studenten wonen de startbijeenkomst van hun Masterspecialisatie bij in de eerste week van september, waarbij onder andere aandacht is voor de beroepsmogelijkheden		Startbijeenkomst Masterspecialisatie door coördinator specialisatie
4.1; 4.2	Studenten schrijven een sollicitatiebrief naar de stage-instellingen, raadplegen de Blackboardsite van het stagebureau, maken een individuele afspraak met het stagebureau indien nodig.	Solliciteren	Stage. Individueel gesprek met medewerker Stagebureau PW
4.2; 4.3; 4.4	Studenten wonen begeleidingsbijeenkomsten voor de stage bij op het instituut waarbij gesproken wordt over de werkzaamheden, problemen etc.	Oriëntatie op de arbeidsmarkt	Stagebegeleiding door docent PW

Bijlage 4: CV-opbouw

Actiepunten	Check
Oriënteren specialisatie Bachelor Pedagogische Wetenschappen	
Honours college volgen	
Lid worden van studievereniging/studentenvereniging	
(Relevant) Bijbaantje regelen	
Buitenland activiteiten (stage/werk/studie) voorbereiden	
Extra vakken volgen	
Op eigen initiatief een dagje meelopen met een pedagoog	
Actief reflecteren op loopbaanambities	
Bestuurservaring/commissiewerk (op)doen	
Vrijwilligers werk doen	
Oriënteren op minoren	
Bachelorstage (Praktijk oriëntatie)	
Oriënteren op Masterspecialisaties	
LinkedIn profiel aanmaken	
Inzicht verkrijgen pedagogisch werkveld	
Curriculum vitae opstellen	
Solliciteren	
Gesprek voeren met alumni/afgestudeerde pedagogen	

Ruimte voor aantekeningen

A series of 20 horizontal dotted lines for taking notes.

Universiteit
Leiden